

Grundläggande kompetens för arbete på HVB för barn och unga

Socialstyrelsens kompetensmål för arbete på HVB för barn och unga kan användas som underlag för kompetensförsörjning och utformning av utbildning. Målen är ett av flera stöd från Socialstyrelsen som tillsammans kan bidra till stärkt kompetens och kvalitet.

Kompetens som all personal behöver ha

Kompetensmålen anger grundläggande kompetens som all personal på HVB för barn och unga behöver ha för att kunna utföra arbetet med god kvalitet. I vissa roller behövs ytterligare kompetens, det gäller bland annat föreståndaren och den som arbetar med specifika former av behandling.

Stöd för att leva upp till regler om kompetens och kvalitet

Kompetensmålen kan vara ett stöd för socialtjänstens och verksamhetens arbete med att leva upp till gällande regler om kvalitet och personalens kompetens på HVB.

Av bestämmelserna framgår bland annat att

- alla som arbetar inom socialtjänsten ska ha lämplig utbildning och erfarenhet
- det på HVB ska finnas sådan personal som behövs för en ändamålsenlig verksamhet
- personalens sammantagna kompetens ska ge förutsättningar att möta de behov av vård som målgruppen har och säkerställa en trygg och säker vård.

Det är huvudmannen som ansvarar för att all personal har lämplig utbildning, erfarenhet och personlig lämplighet för att utföra sina arbetsuppgifter.

Kompetensområden

Kompetensmålen är indelade i 20 områden, som i viss mån förutsätter och bygger på varandra. På de följande sidorna presenteras mål för varje område.

1. Att arbeta på HVB	11. Psykisk ohälsa
2. Lagar och andra regler	12. Missbruk och kriminalitet
3. Asylprocessen	13. Kommunikation
4. Barns och ungas delaktighet	14. Grupprocesser
5. Etik och bemötande	15. Skolgång eller motsvarande sysselsättning
6. Barns och ungas utveckling	16. Samverkan, samarbete och medarbetarskap
7. Uppväxtmiljö och närstående	17. Systematiskt kvalitetsarbete
8. Funktionsförmåga och funktionsnedsättningar	18. Risk och riskbeteende
9. Kön och sexualitet	19. Evidensbaserad praktik
10. Hälsa och sjukvård	20. Efter HVB

1. Att arbeta på HVB

- Uppvisa kunskap om skäl till att barn och unga placeras på HVB och hur en vistelse där kan bidra till en gynnsam utveckling för barnet eller den unga
- Uppvisa kunskap om faktorer som kan påverka barns och ungas beteende och sociala utveckling samt hur dessa faktorer på olika sätt kan samspela för en enskild individ
- Uppvisa kunskap om den särskilda miljö som HVB utgör, de särskilda förutsättningar som råder för barn och unga som vistas där samt vad det innebär att arbeta på HVB
- Kunna tillämpa ett förhållningssätt som stödjer barn och unga på HVB i deras dagliga livsföring och långsiktiga utveckling

2. Lagar och andra regler

- Uppvisa kunskap om socialtjänstens ansvar för och arbete med placering av barn och unga på HVB, både när det gäller frivillig placering och tvångsvård
- Uppvisa kunskap om lagar och andra regler som påverkar arbetet på HVB, till exempel ifråga om sekretess, dokumentation, begränsningsåtgärder samt delegering av arbetsuppgifter inom hälso- och sjukvård
- Uppvisa kunskap om lagar och andra regler om barns rättigheter, till exempel FN:s konvention om barnets rättigheter
- Kunna ge barn och unga vägledning om deras rättigheter samt om vart de kan vända sig med synpunkter och klagomål på till exempel vården, boendet eller socialtjänsten
- Uppvisa kunskap om personalens skyldighet att rapportera missförhållanden
- Kunna tillämpa lokala regler och rutiner i det dagliga arbetet

3. Asylprocessen

- Uppvisa kunskap om asylprocessen och hur den påverkar asylsökande barn och unga på HVB (gäller enbart personal som arbetar på HVB som tar emot asylsökande barn och unga)

4. Barns och ungas delaktighet

- Kunna skapa förutsättningar för barn och unga att vara delaktiga i vård, behandling och andra aktiviteter på HVB med utgångspunkt i individuella förutsättningar och behov

5. Etik och bemötande

- Uppvisa kunskap om hur normer och attityder kan påverka bemötande av barn och unga på HVB
- Kunna beakta skillnader mellan det personliga och det privata i mötet med barn och unga på HVB
- Kunna beakta skillnader i fråga om makt och inflytande i arbetet med barn och unga på HVB
- Kunna beakta skillnader i fråga om till exempel kultur eller socioekonomisk bakgrund i arbetet med barn och unga på HVB
- Kunna identifiera och hantera etiska dilemman i det dagliga arbetet
- Kunna vara delaktig i arbetsplatsens värdegrundsarbete
- Kunna bemöta människor som individer och med respekt oberoende av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder

6. Barns och ungas utveckling

- Uppvisa kunskap om faktorer som kan påverka hur barn och unga utvecklas, till exempel känslomässigt, socialt eller kognitivt
- Kunna anpassa bemötandet med utgångspunkt i barnets eller den ungas mognad
- Kunna ge barn och unga stöd i deras individuella utveckling

7. Uppväxtmiljö och närstående

- Uppvisa kunskap om hur uppväxtmiljön kan påverka barns och ungas förutsättningar och behov
- Uppvisa kunskap om betydelsen av barns och ungas relationer till föräldrar, syskon och andra närstående under vistelsen på hvb
- Kunna ge barn och unga stöd i relationer till föräldrar, syskon och andra närstående
- Kunna samarbeta med föräldrar, syskon och andra närstående samt gode män kring barnet eller den unga

8. Funktionsförmåga och funktionsnedsättningar

- Uppvisa kunskap om hur olika fysiska, psykiska och intellektuella funktionsnedsättningar kan påverka barns och ungas förutsättningar och behov

- Kunna hjälpa barn och unga att använda olika former av kommunikativt och kognitivt stöd
- Kunna beakta barnets eller den ungas funktionsförmåga i det dagliga livet på hvb, till exempel i fråga om bemötande och utformningen av den fysiska och sociala miljön

9. Kön och sexualitet

- Uppvisa kunskap om hur kön, könsöverskridande identitet eller uttryck samt sexuell läggning kan påverka barns och ungas förutsättningar och behov

10. Hälsa och sjukvård

- Uppvisa kunskap om förekomsten av fysisk ohälsa, inklusive tandhälsa, hos barn och unga i samhällsvård
- Kunna tillämpa basala hygienrutiner
- Kunna ge barn och unga stöd i fråga om personlig hygien
- Kunna främja goda levnadsvanor hos barn och unga
- Kunna hjälpa barn och unga med egenvård
- Kunna identifiera behov av vägledning i fråga om sexuell hälsa och sexuella rättigheter
- Kunna identifiera behov av hälso- och sjukvård, inklusive tandvård

11. Psykisk ohälsa

- Uppvisa kunskap om faktorer som kan påverka den psykiska hälsan hos barn och unga på hvb
- Uppvisa kunskap om hur traumatiska erfarenheter kan påverka barns och ungas psykiska hälsa
- Kunna identifiera behov av vård eller behandling vid psykisk ohälsa hos barn och unga
- Kunna ge barn och unga stöd i att hantera psykiska besvär i det dagliga livet

12. Missbruk och kriminalitet

- Uppvisa kunskap om hur missbruk och kriminalitet kan påverka barns och ungas beteende och utveckling
- Kunna ge barn och unga på hvb stöd i att bryta ett missbruk och komma ur kriminalitet

13. Kommunikation

- Kunna anpassa sättet att kommunicera med utgångspunkt i barnets eller den ungas specifika förutsättningar och behov
- Kunna initiera samvaro, aktiviteter och samtal med barn och unga utifrån deras behov och önskemål

14. Grupprocesser

- Uppvisa kunskap om grupper typiska utveckling och dynamik
- Uppvisa kunskap om faktorer som kan påverka grupprocesser på hvb
- Uppvisa kunskap om hur grupprocesser på hvb kan påverka enskilda barn och unga
- Kunna stödja barn och unga på hvb att utveckla positiva grupprocesser
- Kunna förebygga och hantera konflikter mellan barn och unga på hvb

15. Skolgång eller motsvarande sysselsättning

- Uppvisa kunskap om skolgångens betydelse för delaktighet och inkludering i samhället
- Kunna ge stöd i skolgång och skolarbete, eller annan motsvarande sysselsättning, med utgångspunkt i barnets eller den ungas specifika förutsättningar och behov

16. Samverkan, samarbete och medarbetarskap

- Uppvisa kunskap om hur samverkan mellan aktörer som till exempel socialtjänst, skola och hälso- och sjukvård kan bidra till en gynnsam utveckling för barnet eller den unga
- Kunna delta i samverkan med aktörer utanför hvb kring barnet eller den unga
- Kunna samarbeta med medarbetare inom både den egna yrkesgruppen och andra yrkesgrupper
- Kunna bidra till det kontinuerliga lärandet på arbetsplatsen

17. Systematiskt kvalitetsarbete

- Uppvisa kunskap om vad systematiskt kvalitetsarbete innebär

- Kunna delta i det systematiska kvalitetsarbetet på arbetsplatsen
- Kunna skapa förutsättningar för barn och unga att vara delaktiga i det systematiska kvalitetsarbetet på hvb

18. Risk och riskbeteende

- Uppvisa kunskap om risk- och skyddsfaktorer för barn och unga
- Kunna identifiera tecken på att barn eller unga far illa eller riskerar att fara illa
- Kunna identifiera riskbeteenden hos barn och unga på hvb, till exempel missbruk, kriminalitet eller självskadebeteende
- Kunna förebygga och hantera risker på hvb, till exempel kränkningar, övergrepp, hot och våld

19. Evidensbaserad praktik

- Uppvisa kunskap om vad det innebär att arbeta enligt evidensbaserad praktik

20. Efter HVB

- Kunna ge barn och unga vägledning i fråga om livet efter vistelsen på hvb och det kommande vuxenlivet
- Kunna ge barn och unga stöd i att orientera sig i det svenska samhället

